

Številka: 00104-432/2019/5

Datum: 16. 1. 2020

Odgovor na poslansko vprašanje Alenke Jeraj v zvezi z višino povprečnine in njeno primernostjo

Podpredsednik Državnega zbora Republike Slovenije Branko Simonovič je dne 9. 12. 2019 Vladi Republike Slovenije posredoval pisno poslansko vprašanje poslanke Državnega zbora Republike Slovenije Alenke Jeraj v zvezi z višino povprečnine in njeno primernostjo. Poslanke želi pojasnilo tem, ali in kako se pri ugotavljanju primerne obsega sredstev za financiranje z zakonom določenih nalog občin upošteva tujce, ki imajo izdano dovoljenje za stalno prebivanje v občini. Nadalje poslanko zanima, ali v ta del spadajo tudi tujci, ki so v Sloveniji na podlagi združitve družine, tujci, ki imajo v Sloveniji začasno prebivališče in kako je z upoštevanjem oseb, ki imajo status po Zakonu o mednarodni zaščiti. Poslanke dodatno zanima podatek o številu tujcev s stalnim prebivališčem v Sloveniji, ki se (ne)upoštevajo pri ugotavljanju primerne obsega sredstev za financiranje z zakonom določenih nalog občin po letih, od leta 2008 do leta 2019.

Republika Slovenija občinam za izvajanje obveznih nalog zagotavlja sredstva za financiranje na podlagi sistema primerne porabe, s čimer jim je omogočena večja finančna avtonomija. V izračunu primerne porabe občin oziroma zneska, ki pripada posamezni občini, se upoštevajo stroški tistih nalog, ki jih morajo občine opravljati na podlagi zakonskih predpisov. Postopek izračuna se prične z izračunavanjem povprečnih stroškov na prebivalca (tako imenovane povprečnine). Metodologijo za izračun povprečnih stroškov za financiranje občinskih nalog določi vlada z uredbo. Ministrstvo za finance na podlagi podatkov iz preteklih štirih let ter novih ali ukinjenih nalog občin pripravi izračun in ga z obrazložitvami posreduje reprezentativnim združenjem občin do 1. julija tekočega leta. Združenja sporočijo svoje mnenje k izračunu najkasneje do 1. septembra tekočega leta. Po prejemu mnenja reprezentativnih združenj začnemo postopek za določitev višine povprečnine. V tem postopku poleg izračunanih povprečnih stroškov za financiranje občinskih nalog se upoštevajo tudi javnofinančne zmožnosti in fiskalno pravilo ter znesek dohodnine, ki pripada občinam. Vlada in reprezentativna združenja občin pred predložitvijo predloga proračuna v državni zbor sklenejo dogovor o višini povprečnine za naslednji dve proračunski leti. Če dogovor ni sklenjen, se v predlog državnega proračuna vključi višina povprečnine, ki jo predlaga vlada, Državni zbor pa jo določi z zakonom, ki ureja izvrševanje državnega proračuna.

Na podlagi Zakona o financiranju občin (Uradni list RS, št.123/06, 57/11, 14/15 – ZUUJFO, 71/17 in 21/18-popr., v nadaljevanju: ZFO) se v število prebivalcev, ki se upoštevajo za izračun primerne porabe občin všttevajo državljani Republike Slovenije s stalnim prebivališčem v Sloveniji in občini in tujci z izdanim dovoljenjem za stalno prebivanje v Republiki Sloveniji. Za podatke o številu prebivalcev ali izračun deležev prebivalcev po tem zakonu se upoštevajo podatki Statističnega urada Republike Slovenije. ZFO v prvi točki 1. člena pojasni pomen izrazov. »Prebivalec« je državljan Republike Slovenije s stalnim prebivališčem v Sloveniji in občini in tujec z izdanim dovoljenjem za stalno prebivanje v Republiki Sloveniji, ki ima prijavljeno stalno prebivališče v Sloveniji in občini. Za podatke o številu prebivalcev ali izračun deležev prebivalcev po tem zakonu se upoštevajo podatki Statističnega urada Republike Slovenije na dan 1. januarja leta, v katerem se ugotavlja primerna poraba občine. Podatki po tej definiciji za

celotno prebivalstvo ter po državljanstvu) so prikazani na listu PREBIVALSTVO ZFO-1 priložene datoteke PREBIVALSTVO_OBCINE_1_JANUAR.xlsx. Tudi ti podatki so zaradi primerljivosti prikazani od 1. januarja 2009 dalje. Ti podatki torej ne vključujejo tujcev z začasnim prebivališčem v Sloveniji, po drugi strani pa vključujejo osebe, ki začasno prebivajo v tujini, v Sloveniji pa imajo še vedno prijavljeno stalno prebivališče.

Prebivalstvo Slovenije po statistični definiciji sestavljajo vse osebe, ki imajo v Sloveniji običajno prebivališče, torej vse osebe, ne glede na državljanstvo, ki imajo v Sloveniji namen prebivati najmanj eno leto. To vključuje naslednje skupine prebivalstva: osebe, ki imajo v Sloveniji prijavljeno stalno prebivališče, brez tistih, ki so odsotni v tujini eno leto ali dlje in so svoj odhod prijavili v upravni enoti. Te osebe štejemo kot prebivalce na naslovu stalnega prebivališča. Nadalje so to osebe, ki imajo v Sloveniji prijavljeno začasno prebivališče, katerega skupno trajanje veljavnosti je vsaj eno leto. Te osebe štejemo kot prebivalce na naslovu prijavljenega začasnega prebivališča. Prav tako se v to kategorijo štejejo še osebe, ki imajo v Sloveniji poleg stalnega prijavljeno še začasno prebivališče, brez tistih, ki so odsotni v tujini eno leto ali dlje in so svoj odhod prijavili v upravni enoti. Te osebe praviloma štejemo kot prebivalce na naslovu začasnega prebivališča. Ključno pri tej definiciji je, da državljanstvo ali vrsta veljavnega prebivališča (stalno / začasno) nista pomembna in da v prebivalstvu niso upoštevane osebe, ki začasno prebivajo v tujini, v Sloveniji pa imajo še vedno prijavljeno veljavno prebivališče. Podatki po tej definiciji (za celotno prebivalstvo ter po državljanstvu) so prikazani na listu OBIČAJNO PREBIVALSTVO priložene datoteke PREBIVALSTVO_OBCINE_1_JANUAR.xlsx. SURS to definicijo uporablja od 1. januarja 2009 dalje, zato podatki za 1. januar 2008 zaradi neprimerljivosti niso prikazani.

V nadaljevanju in prilogi so zajeti podatki, za katere je poslanka v svojem vprašanju spraševala. Podatke je zbral Statistični urad RS. V priloženi tabeli (na listu RAZLIKE) PREBIVALSTVO_OBCINE_1_JANUAR.xlsx so prikazane razlike med številom prebivalstva po obeh definicijah. Dne 1. januarja 2019 jih je bilo skoraj 47.000. Sprememba statusa tujcev, se pravi pridobitev stalnega prebivališča v skladu z zakonom o tujcih, je možna po petih letih neprekinjenega zakonitega prebivanja v Sloveniji. Delež tujcev s stalnim prebivališčem med tujci, ki so vključeni med prebivalstvo, se je v obdobju 2009-2019 povečal z 41 % na 62 % od skupnega števila tujcev, kar pomeni, da je večji delež tistih tujcev, ki štejejo v izračunu primerne porabe, kot tistih, ki se jih ne upošteva.